

**GRAMMATICA VAN HET
KLASSIEKE SANSKRIT**

HANDLEIDING BIJ DE STUDIE VAN HET KLASSIEKE SANSKRIT

PROF. ADRIAAN SCHARPÉ

Grammatica en oefeningen (+ vertaling
van de Sanskrit-oefenzinnen)

JAN GERRIS EN EVA DE CLERCQ (RED.)

D/2021/45/147 - ISBN 978 94 014 7668 3 - NUR 616

Vormgeving cover: Studio Lannoo
Vormgeving binnenwerk: Bananas

© De auteurs en Uitgeverij Lannoo nv Tielt, 2021
Uitgeverij LannooCampus maakt deel uit van Lannoo Uitgeverij,
de boeken- en multimediativisie van Uitgeverij Lannoo nv

Alle rechten voorbehouden.
Niets van deze uitgave mag verveelvoudigd worden en of
openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie,
microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Uitgeverij Academia Press
Coupure Rechts 88
9000 Gent
België

www.academiapress.com

WOORD VOORAF BIJ DE 2e UITGAVE

door Prof. J. Gerris en Prof. E. De Clercq

Adriaan Scharpé (1913-1986) studeerde klassieke en diverse vreemde talen, waaronder Avestisch, Maleis, Oud-Javaans, Chinees, Japans en uiteraard het Sanskrit, eerst aan de Katholieke Universiteit Leuven, waar zijn vader hoogleraar Germaanse filologie was, en vervolgens ook in Utrecht bij de wereldvermaarde indoloog Jan Gonda. Hij behaalde een eerste doctoraat, in de klassieke filologie, in Leuven in 1937 en twee jaar later een tweede, in de Indo-Iraanse filologie, in Utrecht, in beide gevallen met een proefschrift over de Sanskrit-belletrie (*kāvya*). In 1944 werd Scharpé aangesteld als professor aan de Gentse Rijksuniversiteit voor de cursussen Sanskrit, vergelijkende Indo-Europese taalkunde en kunstgeschiedenis van Zuid- en Oost-Azië. Hij bleef er tot zijn emeritaat in 1980. In 1951-52 werd hij verkozen tot decaan van de faculteit Letteren en Wijsbegeerte en in 1958 legde hij er de bakermat van wat later onze huidige vakgroep Talen en Culturen zou worden, door het Hoger Instituut voor Oosterse, Oost-Europese en Afrikaanse Taalkunde en Geschiedenis te stichten. Daarnaast was hij van 1948 tot 1978 ook aangesteld als hoogleraar aan de universiteit van Amsterdam. In zijn onderzoek legde Scharpé zich vooral toe op *kāvya*, in het bijzonder het werk van de grootste Sanskrit-auteur uit de geschiedenis, Kālidāsa, van wiens werken hij een lexicon samenstelde. Daarnaast publiceerde hij ook over de Zuid-Aziatische topografie. Bij de Vlaamse Sanskrit- en indologie-studenten is Scharpé vooral gekend als auteur van de eerste Nederlandstalige grammatica en oefenboek van het klassieke Sanskrit, in vier boekdelen. De eerste drie boekdelen (uit 1943) omvatten respectievelijk de grammatica, oefeningen en een selectie van teksten. Het vierde boekdeel (uit 1965) bestond uit een vertaling en woordenlijst bij de oefenzinnen uit het tweede deel. In 1945 bracht Scharpé ook een uitgebreidere Franstalige versie uit, *Précis de Grammaire du Sanscrit Classique*, dat in een parallel project eveneens heruitgegeven wordt door studenten van de Université Catholique de Louvain-la-Neuve, onder leiding van Christophe Vielle.

De heruitgave die hier voorligt omvat van het oorspronkelijke werk het volledige eerste boekdeel, de grammatica, het belangrijkste stuk van het tweede boekdeel, de oefenzinnen, met de vertaling van deze uit het vierde boekdeel, gebundeld in één volume bestaande uit een deel I (Grammatica) en deel II (Oefeningen en Vertalingen). Ondanks het feit dat intussen tal van handboeken en grammatica's van het Sanskrit zijn verschenen, waaronder ook in het Nederlands, blijft de grammatica van de *Handleiding* van Scharpé een *evergreen* vanwege zijn didactisch sterke synoptische structuur. Aan deze structuur hebben wij niets veranderd; enkel in zeldzame gevallen van onvolkomenheden hebben wij correcties aangebracht (hieronder vallen ook de correcties die Scharpé zelf opmerkt in zijn eigen exemplaar van het handboek). Een gevolg van onze keuze voor het aanhouden van deze zeer gebalde structuur, is dat wij de weergave van het Sanskrit in de standaard academische romanisatie (transcriptie) hebben moeten aanhouden, en niet die in het Devanāgarī, het vaakst gebruikte Zuid-Aziatische schrift voor Sanskrit. Waar nodig en gepast werden oubollige uitdrukkingen en archaïsche schrijfwijzen aangepast aan een meer eigentijds Nederlands. Deel II (Oefeningen en vertalingen) bestaat uit 48 stukken met selecties van oefenzinnen uit de klassieke Sanskrit-literatuur, in het bijzonder in het *kāvya*-genre, naar een bepaald grammaticaal thema. Sommige van deze zinnen zijn, in hedendaagse termen, niet politiek correct en zelfs misogyn te noemen. Ze verraden vooral de mannelijke en elitaire kringen waarin zij tot stand gekomen zijn. Andere zijn echter tijdloze parels over de menselijke gesteldheid die nog steeds het lezen en genieten waard zijn. Bij deze oefenzinnen, evenals de voorbeeldzinnen in de grammatica,

werd vaak bewust gekozen om een archaïsch, ietwat stroef Nederlands te bewaren, boven een vlottere, meer eigentijdse vertaling, vanuit didactisch oogpunt. Zo koos Scharpé er bijvoorbeeld vaak voor om de syntaxis van het Sanskrit in die van de Nederlandse vertaling aan te houden, met name vooral in correlatiefzinnen. In de heruitgave hebben wij dit principe aangehouden, op voorwaarde dat de zin voor de hedendaagse Sanskrit-student nog steeds correct te begrijpen zou zijn. Ook merken wij op dat wij, doorheen dit werk, de schrijfwijze ‘Sanskrit’ met klemtoon op de eerste lettergreep aanhouden in plaats van het taalkundig minder correcte ‘Sanskriet’ zoals Van Dale en het Groene Boekje aangeven.

Met deze heruitgave hopen wij voor de huidige en volgende generaties de studie van het Sanskrit te faciliteren in het Nederlandse taalgebied. Bijkomend leer materiaal, waaronder de Devanāgarī-versies van de Sanskritzinnen uit de *Handleiding*, worden ter beschikking gesteld op de webpagina van de UGent (www.india.ugent.be/sanskrit).

Deze heruitgave komt er met de zegen van de kinderen van Adriaan Scharpé, die wij bij deze uitdrukkelijk wensen te bedanken. Verder ook dank aan Scharpé’s academische opvolgers en lesgevers Sanskrit aan de Universiteit Gent, in het bijzonder Eddy Moerloose en Frank Van Den Bossche. Tot slot bedanken wij ook Sander Hens, Isaac Demey en de medewerkers van Academia Press voor hun ondersteuning bij het tot stand brengen van deze heruitgave.

VOORBERICHT

(Bij de oorspronkelijke versie)

Voorliggende Handleiding – bij mijn weten het eerste handboek voor de studie van het Sanskrit in het Nederlands⁽⁴⁾ – is vóór alles op de praktische studie van de klassieke taal geschreven. Met name was in dit eerste deel, de grammatica, gelet op de grote kring van studenten die aan het Sanskrit als keuzevak in het licentiaat in de Filologie slechts beperkte tijd kunnen wijden, een heldere en zoveel mogelijk synoptische voorstelling van het gewichtigste de hoofdzorg, onbezwaard bovendien met feiten of beschouwingen van de taalvergelijking, door Prof. Carnoy in zijn *Grammaire élémentaire*⁽²⁾ reeds zo uitmuntend samengevat.

Met het oog echter op het gelukkig steeds toenemend aantal van diegenen, die deze gewichtige cultuurtaal diepgaander wensen te bestuderen, is anderzijds ook aan minder onontbeerlijke stof aandacht besteed, vooral aan zulke, als compositum, syntaxis en taaleigen, welke doorgaans niet met passende breedvoerigheid wordt behandeld. Met opzet zijn, als prikkel om de vormen onderling te vergelijken en hierdoor het inzicht in de algemene bouw van de taal te vermeerderen, de paradigmata, voor zover bijeenhorend, in enkele algemene tabellen samengevoegd, en stam en uitgangen doorlopend gescheiden⁽³⁾.

Het tweede deeltje, met oefeningen op de sandhi*, thema's over hoofdzaken van grammatica en vocabularium, en zinnen ter vertaling uit werken van de klassieke literatuur, is als aanvulling bij het eerste, de grammatica, en overgang naar het derde, de teksten*, gedacht en als zodanig in menig opzicht een novum. Praktische oefeningen op de sandhi lijken mij inderdaad heel wat kostbare tijd bespaard, om de beginneling het stevigst in die vaak ontmoedigende stof vertrouwd te maken, en ik sta anderzijds stellig niet alleen met de opvatting⁽⁴⁾ dat thema het middel bij uitstek is om vertrouwd te raken met de hoofdzaken van grammatica, copia verborum en syntaxis.

De korte zinnen ter vertaling zijn tegelijk een middel tot uitbreiding en verdieping van de kennis van vormleer, syntaxis en taaleigen, en als inleiding tot de studie van samenhangende teksten bedoeld. Zij werden zonder uitzondering, en uitsluitend op grond van persoonlijke lectuur⁽⁵⁾, uit de voornaamste werken van de klassieke literatuur⁽⁶⁾ bijengekozen. Evenals de thema-zinnen, zijn zij vooral met het oog op zelfstudie zo overvloedig mogelijk gegeven, en zijn in het vierde deeltje* behalve woordenlijst ook vindplaats, aantekeningen en vertaling toegevoegd.

Onder de in het derde deel* afgedrukte teksten zijn enkele aan de epische, de meeste aan de klassieke literatuur ontleend. Zij verschijnen hier alle voor het eerst in transcriptie en zijn door interpunctie en splitsing van de samenstellingen (met cursivering van eventuele sandhi-vocaal) zoveel mogelijk voor de studie toegankelijk gemaakt. Wat de epische letterkunde betreft is met uitzondering van de Nalopākhyāna I-V (dat zo vaak, zij het m.i. ook ten onrechte, nog de grondslag uitmaakt van het aanvankelijke Sanskrit-onderricht, en dat om die praktische reden niet kon worden uitgesloten) niets opgenomen uit het Mahābhārata⁽⁷⁾. Het lag immers voor de hand, waar het leesboek van mijn Utrechtse leermeester, prof. Gonda⁽⁸⁾ een zo uitmuntende keuze uit Mahābhārata en Purāṇa's bevat, niets echter uit het Rāmāyaṇa, zich tot uittreksels uit laatstgenoemd werk te beperken.

De overige stukken zijn alle aan geschriften van de zogenaamde klassieke periode ontleend. Zodoende kon deze bloemlezing, die met het Rāmāyaṇa aanvangt en over Aśvaghoṣa's Buddhacarita, de Jātakamālā, Kālidāsa's Raghuvamśa en Śakuntalā tot Daṇḍins Daśakumāracarita en Bāṇa's Kādambarī en Harṣacarita leidt (van elk van deze werken, en van enkele andere, zijn min of meer lange, maar telkens

in zich afgesloten gedeelten opgenomen), tegelijk tot een overzicht van enkele hoofdmomenten in de geschiedenis van de klassieke Sanskrit-literatuur worden uitgewerkt – een overzicht waaraan, hoe rudimentair ook, bij het belang en de ontoegankelijkheid van de meeste der opgenoemde teksten, wel enige behoefte bestaat. Het bij deze teksten, en ook bij de Sanskritzinnen van II behorende glossarium* verschijnt samen met de aantekeningen en de vertaling bij II in een vierde deeltje*, afzonderlijk.

Mijn vroegere leermeesters, de professoren van de Leuvense universiteit Lamotte, zonder wiens aansporing dit werk wel niet ware geschreven, en Carnoy, om de bereidwilligheid het met een woord vooraf in te leiden, alsmede, om de betoonde belangstelling, de professoren Cochez en Grootaers, en de Utrechtse hoogleraar Z.E.P. Mullie, dank ik hier allen oprecht. Tot een woord van dank acht ik mij ook tegenover de N.V. De Vlaamsche Drukkerij verplicht, wegens de uitgave van dit werk en de buitengewone zorg aan de uitvoering ervan besteed.

23 Juli 1943

A. S.

-
- (1) Prof. Uhlenbecks *Handboek der Indische klankleer, in vergelijking met die der Indogermaansche stamtaal* (Leiden, 1894) behandelt enkel de fonetica, en uitsluitend uit taalvergelijkend oogpunt.
  - (2) A. Carnoy, *Grammaire élémentaire de la langue sanscrite*, Leuven, 1937².
  - (3) Waar dit principe niet kon worden doorgevoerd – aldus in sommige paradigmata (*deva-*, *dāna-* e.a.) bij de verbuiging der vocaalstammen – werd een praktische scheiding toegepast.
  - (4) Vgl. V. Henry in de voorrede tot zijn *Eléments de sanscrit classique* [1902], p. VI.
  - (5) Ook het *Elementarbuch* van Stenzler en de *Elementar-Grammatik* van Prof. Gonda, bevatten een hondertal soortgelijke *Übungsbeispiele*.
  - (6) De tekst der sandhi-oefening in deel II (ook voor de eerste lectruur zeer geschikt) is eveneens uit het Mahābhārata (Pauṣyaparvan).
  - (7) J. Gonda, *A sanskrit reader: containing 17 epic and puranic texts, with a glossary*, Utrecht, Oosthoek, 1935.

De met een * gemerkte delen maken geen deel uit van deze tweede uitgave.

INHOUDSOVERZICHT

(Wat als bijzonder belangrijk voor de eerste studie in aanmerking komt, is met een sterretje gemerkt.)

	pagina
Woord vooraf bij de 2e uitgave door Prof. J. Gerris en Prof. E. De Clercq	5
Voorbericht (bij de oorspronkelijke versie)	7
Inhoudsoverzicht	9
Tekens en afkortingen	17
Uitgekozen bibliografie	21
Hoofdstuk I. Klankleer (§1-36)	25
1. *Klanktekens (§1-4)	25
2. *Uitspraak (§5-6)	26
3. Alfabet (§7-10)	26
4. Kwantiteit; klemtoon (§11-12)	26
5. *Guṇa, Vṛddhi, Saṃprasāraṇa (§13-14)	27
6. Sandhi (§15-36)	27
<i>Uitwendige sandhi</i> (§16-19)	28
*In-pausā-stelling (§16-18)	28
Synopsis van de sandhi-regels (§19)	29
A. *Eindklinkers	29
B. *Visarga	29
C. *Eindmedeklinkers	30
<i>Inwendige sandhi</i> (§20-36)	33
Klinkers (§21-22)	33
Eindmedeklinkers (§23-24)	33
*Cerebralisatie (§25-27)	34
Aspiratie (§28-29)	34
Overige (§30-36)	34
Hoofdstuk II. Verbuiging (§37-159)	37
*Inleiding (§37-40)	37
<i>Naamwoorden</i> (§41-141)	37
A. Verbuiging van de stammen op klinker (§41-63)	37
*Inleiding (§41-42)	37
Paradigmata (§43-63)	38
-a stam: *deva-, *dāna- (§43-42)	38
-ā stam: *mālā- (§45)	38
-u stam: *taru- (§46), vasu- (§47), dhenu- (§47)	38

-ū stam: <i>vadhū-</i> (§49), <i>bhū-</i> (§50).....	39
-i stam: <i>*asi-</i> (§51), <i>sakhi-</i> (§52), <i>pati-</i> (§53), <i>vāri-</i> (§54), <i>akṣi-</i> (§55), <i>mati-</i> (§56)	38
-ī stam: <i>*devī-</i> (§57), <i>śrī-</i> (§58), <i>strī-</i> (§59)	39
-ṛ stam: <i>*dāṭr-</i> (§60), <i>*pitṛ-</i> (§61)	41
-o stam: <i>go-</i> (§62).....	41
-au stam: <i>nau-</i> (§63); <i>dyu-</i> , <i>rai-</i>	41
*Opmerkingen bij de paradigmata	40
B. Verbuiging van de stammen op medeklinker (§64-124)	42
*Inleiding (§64-66)	42
*Buigingsuitgangen, stamwisseling (§65)	42
*Indeling (§66)	43
1. *Eénvormige stammen (§67-81).....	43
*Tabel (§73)	44
Paradigmata (§74-81).....	44
2. Tweevormige stammen (§82-94)	45
1. *Stammen op <i>-at</i> (§84-86).....	45
2. Stammen op <i>-īyas</i> (§87)	45
3. *Stammen op <i>-in</i> (§88)	45
*Tabel (§89)	46
Paradigmata (§90-94).....	45
3. Drievormige stammen (§95-124)	46
1. Stammen op <i>-vas</i> (§97-98).....	47
2. Stammen op <i>-ac</i> (§99-100)	47
3. *Stammen op <i>-an</i> (§101-105).....	47
4. Afwijkende stammen (§106-107)	48
Paradigmata (§108-124).....	48
Paradigmata	49
Eénvormige stammen:	50
<i>*śarad-</i> (§74)	50
<i>*vāc-</i> (§75).....	50
<i>*samrāj-</i> (§76).....	50
<i>gir</i> (§77).....	50
<i>*tapas-</i> (§78)	51
<i>apsaras-</i> (§79)	51
<i>*jyotis-</i> (§80)	51
<i>yajus-</i> (§81).....	51
Tweevormige stammen:	50
<i>*bhavat-</i> (§90).....	50
<i>*balavat-</i> (§91).....	50
<i>*mahat-</i> (§92).....	50
<i>mahīyas-</i> (§93)	50
<i>*balin-</i> (§94).....	50
Drievormige stammen:	51
<i>vidvas-</i> (§108).....	51
<i>tasthivas-</i> (§109).....	51
<i>nyac-</i> (§110).....	51
<i>anvac-</i> (§111)	51
<i>parāc-</i> (§112).....	51
<i>*rājan-</i> (§113).....	52
<i>*nāman-</i> (§114).....	52

	<i>*ātman-</i> (§115)	52
	<i>*janman-</i> (§116).....	53
	<i>panthan-</i> (§117)	53
	<i>ahan-</i> (§118).....	53
	<i>śvan-</i> (§119).....	52
	<i>yuvan-</i> (§120)	52
	<i>maghavan-</i> (§121).....	52
	<i>*han-</i> (§122).....	53
	<i>ap-</i> (§123).....	53
	<i>pums-</i> (§124)	53
C.	Algemene opmerkingen bij de verbuiging (§125-130).....	54
	1. Nom. Enkv. mann. van de stammen op medeklinker (§125-126)	54
	2. Vorming van de Voc. Enkv. (§127-130)	54
D	Adjectieven (§131-141)	55
	1. Verbuiging, vrouwelijk (§131-137)	55
	<i>*Adj. op -a</i> (§131).....	55
	Adj. op <i>-i</i> (§132).....	55
	Adj. op <i>-u</i> (§133).....	55
	Adj. op <i>-tr</i> (§134)	55
	Adj. op <i>-in</i> (§135).....	55
	Adj. op <i>-at</i> (§136)	55
	Overige adj. (§137).....	55
	2. Trappen van vergelijking (§138-141)	55
	Op <i>-īyas, -iṣṭha</i> (§138)	55
	<i>*Op -tara, -tama</i> (§139)	56
	<i>*Verbuiging, *constructie</i> (§140-141).....	56
	<i>Voornaamwoorden</i> (§142-153).....	56
	Verbuiging: tabel (§142-147).....	56
	<i>*mad-, asmad- (aham, vayam)</i> (§142)	56
	<i>*tvad-, yuṣmad- (tvam, yūyam)</i> (§143)	56
	<i>*tad- (saḥ)</i> (§144).....	56
	<i>*etad-, enad- (eṣaḥ, enam)</i> (§145)	56
	<i>*idam- (ayam)</i> (§146)	56
	<i>adas- (asau)</i> (§147)	56
	Persoonlijke voornaamwoorden (§148)	56
	Bezittelijke voornaamwoorden (§149)	57
	Wederkerende voornaamwoorden (§150)	57
	Aanwijzende voornaamwoorden (§151)	57
	<i>*Overige voornaamwoorden</i> (§152)	57
	Pronominale verbuiging (§153)	57
	<i>*anya-, itara-, katara-, etc.</i>	57
	<i>*sarva-, viśva-, *eka-, etc.</i>	57
	<i>*pūrva-, para-, sva-, etc.</i>	57
	<i>Telwoorden</i> (§154-159)	60
	Voornaamste getallen en verbuigingen: tabel (§154-155).....	60
	Verbuiging (§156-157)	60
	Samenstelling (§158)	60
	Constructie (§159).....	60

Hoofdstuk III. Vervoeging (§160-302)	63
Inleiding (§160-173).....	63
1. *Indeling (§161).....	63
2. *Praeverbia (§162-163).....	63
3. *Augment (§164-166).....	64
4. *Reduplicatie (§167-173).....	64
<i>Praesens-systeem</i> (§174-215).....	65
I. Algemene opmerkingen (§174-178).....	65
1. *Indeling (§174-176).....	65
2. *Uitgangen (§177-178).....	65
Algemene paradigmata bij het praesens-systeem.....	65
I. * <i>bhū.</i> (§179, §186).....	68
II. <i>dviṣ.</i> (§180, §187).....	68
III. <i>hu.</i> (§181, §188).....	68
V. <i>su.</i> (§182, 189).....	69
VII. <i>bhid.</i> (§183, §190).....	69
VIII. <i>tan.</i> (§184, §191).....	69
IX. <i>jñā.</i> (§185, §192).....	69
II. Thematische vervoeging (§193-206).....	72
1. Algemene stamvorming (§193-197).....	72
*Eerste klasse, type <i>bhavati</i> (§193-194).....	72
*Vierde klasse, type <i>asyati</i> (§195).....	72
*Zesde klasse, type <i>kṣipati</i> (§196).....	73
*Tiende klasse, type <i>cintayati</i> (§197).....	73
2. *Voornaamste afwijkende vormen (§198-205).....	73
3. *Paradigmata (§206).....	74
III. Athematische vervoeging (§207-215).....	75
1. *Sterke vormen (§207).....	75
2. *Uitgangen (§208).....	75
3. *Stamvorming (§209-214).....	75
Tweede klasse, type <i>dveṣṭi</i> (§209).....	75
Derde klasse, type <i>juhōti</i> (§210).....	75
Vijfde klasse, type <i>sunōti</i> (§211).....	76
Zevende klasse, type <i>bhinatti</i> (§212).....	76
Achtste klasse, type <i>tanōti</i> (§213).....	76
Negende klasse, type <i>jānāti</i> (§214).....	77
4. Paradigmata van de meest gebruikelijke athematische praesens-stammen: * <i>as.</i> , <i>i.</i> , <i>han.</i> , <i>vid.</i> , <i>brū.</i> , <i>śī.</i> , <i>dhā.</i> , * <i>kr.</i> (§215).....	77
<i>Algemene tijden</i> (§216-251).....	78
I. Perfectum (§216-231).....	78
1. *Reduplicatie (§216-222).....	78
2. *Uitgangen, bindings-i (§223-224).....	79
3. *Sterke en zwakke stam (§225-230).....	80
*Voorbeelden.....	81
4. *Omschreven perfectum (§231).....	83
II. Aorist (§232-241).....	83
1. *Soorten (§233).....	83
2. Uitgangen (§234).....	84
3. Wortelklinker, reduplicatie (§235-238).....	84
4. Injunctivus (§239).....	84

5. Precativus (§240)	84
6. Aorist passief (§241).....	84
*Voorbeelden	85
III. Futurum (§242-246)	86
1. *Gewoon futurum (§242-246)	86
*Voorbeelden	86
2. Conditionalis (§245).....	86
3. *Omschreven futurum (§246).....	86
*Voorbeelden	87
IV. *Passivum (§248-251)	86
*Voorbeelden	88
Paradigmata bij de algemene tijden	89
Perfectum.....	89
Omschreven perfectum.....	89
*Passivum.....	90
Aorist.....	91
Precativus	91
*Futurum.....	90
Omschreven futurum	90
Conditionalis.....	90
<i>Naamwoordelijke vormen (§252-285) .....</i>	<i>92</i>
I. Verbogen vormen (§252-272).....	92
1. *Op -at -ant (Part. pr. act.) (§252-254)	92
-antī of -atī.....	92
2. Op -vas (Part. pf. act.) (§256-258).....	93
3. *Op -māna (Part. pr. en fut. med. en ps.) (§259)	93
4. Op -āna (Part. pr. en fut. med. en ps.) (§260-261)	93
5. *Op -ta (Verbaaladjectief) (§262-264)	93
6. *Op -na (§265)	94
*Verhaaladjectief: Voorbeelden	94
7. *Op -tavat (§266).....	95
8. *Op -tavya, -anīya, -ya (Part. necessitatis, gerundivum) (§267-268).	95
9. *Gebruik van de participia (§269-272)	95
II. Onverbogen vormen (§273-285)	96
1. *Op -tvā, -ya en -tya (Absolutivum, Gerundium)	96
2. *Op -tum (Infinitief)	96
<i>Afgeleide vervoegingen (§286-302) .....</i>	<i>97</i>
I. *Causativum en 10 ^e praesensklasse (§286-293)	97
Vorming (§286-290)	97
Vervoeging (§291-293).....	98
Schema	98
II. Denominatieven (§294).....	98
III. Desiderativum (§295-299).....	99
IV. Intensivum (§300-302)	99
<i>Conspectus van hoofdvormen van de voornaamste werkwoorden .....</i>	<i>100</i>

Hoofdstuk IV. Compositum (§303-339)	109
*Inleiding (§303-308)	109
I. *Dvandva (§309-313)	110
II. *Tatpuruṣa (§314-318)	110
III. Karmadhāraya (§319-326)	112
IV. *Bahuvrīhi (§327-333)	113
V. *Adverbiale composita (§334-335)	115
Composita: overzicht	116
VI. *Gemengde composita (§336-337)	117
Belangrijke woorden en suffixen aan het einde van composita (§338)	117
Ontleding van gemengde composita (§339)	120
Hoofdstuk V. Hoofdzaken van syntaxis en taaleigen (§340-377)	123
I. Verbuiging (§340-350)	123
Dualis (§340)	123
Meervoud (§341)	123
Nominatief (§342)	124
Accusatief (§343)	124
Instrumentalis (§344)	125
Datief (§345)	127
Ablatief (§346)	128
Genitief (§347)	129
Locatief (§348)	130
Absolute locatief en genitief (§349)	130
Voornaamwoorden (§350)	131
II. Vervoeging (§351-361)	132
Praesens (§351)	132
Optatief (§352)	132
Imperatief (§353)	133
Futurum (§354)	133
Passivum (§355)	133
Causativum (§356)	133
Verbaaladjectief (§357)	134
Participium necessitatis (§358)	134
Onpersoonlijke constructie (§359)	134
Absolutivum (§360)	135
Infinitief (§361)	135
III. Enkele belangrijke partikels en voegwoorden (§362-371)	136
<i>yadi, ced</i> (§362)	136
<i>yad</i> (§363)	137
<i>kim</i> (§364)	137
<i>iti</i> (§365)	138
<i>api</i> (§366)	138
<i>eva</i> (§367)	139
<i>kaccid</i> (§368)	139
<i>alam</i> (§369)	139
<i>varam...na</i> (§370)	140
<i>aho, dhik</i> (§371)	140

IV. Correlatieven (§372-377).....	140
<i>yatas...tatas</i> (§372).....	140
<i>yatra...tatra</i> (§373).....	141
<i>yasmād...atas</i> (§374).....	141
<i>yathā...tathā</i> (§375).....	141
<i>yādrśa-...tādrśa-</i> (§376).....	141
<i>yāvant-...tāvant-</i> (§377).....	141
<i>yāvat, tāvat</i> (§377).....	141
Oefeningen en vertalingen van de Sanskrit-oefenzinnen	143

TEKENS EN AFKORTINGEN

bhū.	deva-	Werkwoordelijke wortels worden gevolgd door een <i>punt</i> , naamwoordelijke stammen door een <i>streepje</i> .
°daśa-	eka°	Een <i>kringetje</i> voor- of achteraan een woord duidt aan dat een ander woord voorafgaat of volgt.
kartāsmi		Tussen woorden die aaneengeschreven worden, duidt <i>cursiefletter</i> op toegepaste sandhi.
>		wordt, worden, geworden tot (wat volgt)
<		ontstaat, ontstaan uit (wat voorafgaat)
1. 2. 3.		eerste, tweede, derde persoon
I.-II.-III., enz.		eerste, tweede, derde ... praesensklasse, enz.

A., acc., Acc.	accusativus
Ab., abl., Abl.	ablativus
Abs., absol.	absolutivum
Act.	actief, activi
Adj.	adjectief
Adv.	adverbium
Aor.	aorist
Beginmlk.	beginmedeklinker
Bep.	bepaald(e)
Bv.	Bahuvrīhi
cd.	conditionalis
Cer.	cerebraal
Constr.	constructie
Cp.	compositum in cp.: in composito
Cs.	causativum
D.	(Bibliografie:) Deva- nāgarī; (§5:) Duits; (elders:) dativus.

Dat.	dativus
Dent.	dentaal
Dgl.	dergelijk(e)
d.i.	dit is
Dsd.	desiderativum
Du.	dualis
Dv.	Dvandva
Ed.	editie
Eigenn.	eigenaam
Eindkl.	eindklinker
Eindmkl.	eindmedeklinker
Eng.	Engels
enkv., ev.	enkelvoud
enz.	enzovoort
Ev.	enkelvoud
F.	feminini generis: vrouwelijk

Fr.	Frans
Ft.	futurum, futuri
G., gen., Gen.	genitivus
geredupl.	geredupliceerd
gutt.	gutturaal
halfkl.	halfklinker
hoofdtw.	hoofdtelwoord(en)
I., instr., Instr.	instrumentalis
i.d.	in de
Imp., Imp.	imperativus
Inf.	infinitief
int.	intensivum
i.p.	in-pausā
Ip., Ipf.	imperfectum
Kdh.	Karmadhāraya
koppelww.	koppelwerkwoord
L.	locativus
lab.	labiaal
m., M., mann., Mann.	mannelijk
<i>m., med., med.</i>	mediaal, medii
middenkl.	middenklinker
mkl.	medeklinker
mst.	middelsterk
M, Mv.	meervoud
N., nom.	Nominativus
N.	neutri generis
Ndl.	Nederlands

nl.	namelijk
nw.	naamwoord
o., onz.	onzijdig
o.m.	onder meer
orspr.	oorspronkelijk
opt., Opt.	optativus
p.	pagina
p.p.p.	participium perfecti passivi: verbaaladjectief
Pa., pa., part(ic).	participium
pa.nec.	participium necessitatis
pal.	palataal
part.	partikel; participium
pass., ps.	passivum, passivi
pf.	perfectum, perfecti
pl.	plaats
p.n.	participium necessitatis
Pr., pr.	praesens, praesentis
Praep.	praepositie
praesens-st.	praesens-stam
pron.	pronomen
rangtw.	rangtelwoord(en)
red.	reduplicatie
resp.	respectievelijk
s.	sandhi
sigm.	sigmatisch
siskl.	sisklank
st.	stam

stamkl.	stamklinker	V.	vocativus
stemh.	stemhebbende	verbaaladj., VA	verbaaladjectief
stk.	sterk	vgl.	vergelijk
subst.	substantief	vnw., voornw.	voornaamwoord
t.	type	vv.	volgende
Toep.	toepassing	vwp.	voorwerp
Tp.	tatpuruṣa	w.	wortel
tr.	transcriptie	werkw., wkw.	werkwoord(en)
transit.	transitief	z.	zich; zijn
uitg.	uitgang	z.j.	zonder jaartal
v., vr.	vrouwelijk	zw.	zwak

Bij hoofdstuk V. (Syntaxis): aangehaalde schrijvers en werken (deze laatste cursief):

Bc.: Aśvaghoṣa, *Buddhacarita*.
 Bh.: Bhartṛhari.
 Dk.: Daṇḍin, *Daśakumāracarita*.
 Hc.: Bāṇa, *Harṣacarita*.
 Hd.: *Hitopadeśa*
 Kd.: Bāṇa, *Kādambarī*.
 Ki.: Bhāravi, *Kirātārjunīya*.
 Ks.: Kālidāsa, *Kumārasaṃbhava*.
 Md.: Kālidāsa, *Meghadūta*.
 Mk.: *Mṛcchakaṭika*.
 Mm.: Bhavabhūti, *Mālatīmādhava*.

Mr.: *Mudrārāksasa*.
 Mv.: Kālidāsa, *Mālavikāgnimitra*.
 N.: *Nalopākhyāna*
 Pd.: Harṣa, *Priyadarśikā*.
 Rām.: *Rāmāyaṇa*
 Rn.: Harṣa, *Ratnāvalī*.
 Rv.: Kālidāsa, *Raghuvamśa*.
 Śk.: Kālidāsa, *Abhijñānaśakuntala*.
 Sn.: Aśvaghoṣa, *Saundarananda*.
 Ur.: Bhavabhūti, *Uttararāmacarita*.
 Vm.: Kālidāsa, *Vikramorvaśī*.

